

Den musematiske analyse

En gennemgang af Phillip Taggs interobjektive komparationsanalyse

Den musematiske analyse er en analysemodel, som adskiller sig fra andre analysemodeller, fordi den beskæftiger sig med musikkens kommunikative egenskaber og signalværdi. Overordnet set undersøger analysemodellen tre typer kommunikation i musikken:

1. Kommunikation om genremæssig tilhørsforhold
2. Musik, der sætter en "scene"
3. Musik, der indikerer eller understøtter en historie

Man arbejder grundlæggende med tre begreber:

1. Musemer
2. IOCM (Inter-Objective Comparison Material)
3. IMC (Item of Musical Code)

Step by step metode

1. For at finde kommunikationen i musikken, deler man musikken op i *musemer*. Et musem er et musikalsk delement, der har en signalværdi.
2. Denne signalværdi beviser man ved at påvise det samme signal/musem i noget andet musik, som man sammenligner med – den musik man sammenligner med kalder man IOCM.
3. Idet signalværdien er bevist, bliver musemet nu et IMC og kan bruges til at tolke sangen med.

Hvad kan et musem være?

Helt konkret kan et musem være hvad som helst, du kan høre i det stykke musik, man analyserer. Det kan være en guitarfigur, en bestemt måde at spille på (eks. slagbas <http://www.youtube.com/watch?v=5Fr15lNvCnQ>, der signalerer tilhørsforhold til genren funk), en bestemt måde at synge på, en akkordprogression, en melodistump eller lignende. Alt sammen musikalske delementer, der har en signalværdi. En bestemt genretypisk spillestil eller teknik kan fungere som musem, idet det signalerer et musikalsk bagland, eks. reggaerytmen "skank" i guitaren på offbeat (2 og 4) http://www.youtube.com/watch?v=HYpOwQBIP_8.

Et musem kan også være en bestemt produceret sound, som når man i dubstep-genren anvender en hidtil uhørt dyb og rungende basfrekvens <http://www.youtube.com/watch?v=oIEElif21g4&feature=related>, eller det kan være en effektbrug eller en indspilningsteknik. Et eksempel herpå er tilføjet pladestøj på en R'n'B eller hip hop-indspilning. Man tilføjer pladestøjen for at vække reminiscens tilbage til lp-pladespilleren for at signalere autenticitet http://www.youtube.com/watch?v=i3_d0WYHS7I&feature=relmfu.

Jamen, er det ikke det samme som et "gimmick"?

NEJ – for et gimmick er bare en lille sjov finurlighed uden anden idé, end at det skal lyde godt. Et museum har en signalværdi.

Metoden:

Når man lytter et stykke musik igennem, lytter man kvalificeret efter noget, som *minder om noget andet*. Det er nemlig genkendelsesfaktoren, der er i fokus. Når vi genkender noget musik, er det fordi, vi kender træk af musikken et andet sted fra. Fordi vi kender det et andet sted fra, er det interessant at se på, hvor vi kender det fra, og bestemme, om det er interessant for en analyse og tolkning af den musik, man analyserer.

Herefter deler man musikken op i små delelementer. De delelementer, der har en signalværdi eller en kommunikativ egenskab, kaldes musemer, og det er disse musemer, man skal isolere for at bestemme signalværdien i den musik, man analyserer.

Eksempler på musikalske delelementer, der har en signalværdi

Kommunikation om tilhørsforhold

Ofte i populærmusik har kunstneren/bandet et behov for at signalere et musikalsk tilhørsforhold. Eks. har man ofte brugt jazz-elementer i hiphopmusik for at signalere sit tilhørsforhold til en afroamerikansk kulturarv.

http://www.youtube.com/watch?v=UcrG05S_xoE&feature=relmfu.

Madonna indspillede i 2005 nummeret *Hung Up*

<http://www.youtube.com/watch?v=EDwb9jOVRtU>, der er bygget op om et sample fra ABBA's *Gimme Gimme Gimme* <http://www.youtube.com/watch?v=XEjLoHdbVeE> – igen for at vise hvilken musikalsk tradition, hun med dette album lægger sig i forlængelse af.

Musik der sætter en "scene"

Med musik kan man opbygge en særlig stemning eller sætte en scene, der indikerer en atmosfære, et geografisk sted eller en bestemt situation.

Visse instrumenter er geografisk betingede og har et nationalkulturelt tilhørsforhold. Disse instrumenter kan være gode til at signalere netop etnicitet eller kulturelle tilhørsforhold. Man kan bruge panfløjtemusik for at signalere "Andesbjergene" (eks. *El condor pasa* af Simon and Garfunkel <http://www.youtube.com/watch?v=pey29CLID3I>), eller tablas for at signalere "Indien" (eks. *Get ur Freak on* af Missy Elliot <http://www.youtube.com/watch?v=FPoKiGQzbSQ>).

For at antyde en bestemt situation, kan et nemt museum også eksempelvis være at bruge sirener som gimmick for at antyde noget kriminelt.

Musik der indikerer eller understøtter en historie

I sangen *Ms. Jackson* af rapgruppen Outkast rappes der om et forlist ægteskab. Tekstens indhold underbygges af en klaverfigur, der spiller de to første takter fra *Brudemarchen*, som traditionelt bruges i kristne kirker ved bryllupper. Her får melodistumpen en ironisk værdi,

der giver nummeret en kommunikationskanal mere i forhold til, hvis tekstens indhold stod alene.

Tjek selv nummeret på <http://www.youtube.com/watch?v=MYxAiK6VnXw> og læg mærke til, hvilke signaler der ønskes med tekst, musik og video.

Lidt baggrund

Svensk-engelske Philip Tagg har med sin udvikling af den musematiske analyse sat sit præg på musikvidenskabens behandling af populærmusikken. For Tagg er det interessante ved populærmusik ikke musikkens kunstneriske værdi eller kompositoriske kompleksitet, men derimod populærmusikken som en musikalsk genre, der oplever et storforbrug og bliver hørt, registreret og handlet/brugt som en vare i op til 25 procent af folks levetid, modsat fx opera eller kammermusik. På den måde er Taggs indgangsvinkel i første omgang mere sociologisk eller samfundsfaglig end æstetisk funderet.

Ifølge Tagg er man som musikvidenskabsmand nødt til at gå alternativt til værks og ikke følge den traditionelle musikvidenskabs metoder, hvor man ser på de musikalske parametre som fx form eller harmonik, til at analysere populærmusikken med. Man har brug for nye tilgange. Analyse af populærmusik er for Tagg et sociokulturelt foretagende, der tager udgangspunkt i musikkens tilhørsforhold og signalværdi.

Det er vigtigt at fastslå, at musikvidenskab i Taggs forståelse er interdisciplinær. Det vil sige, at man ikke kan analysere og afkode musik ud fra en musikvidenskabelig diskurs og metode alene. Med populærmusik må man bl.a. tage aspekter fra sociologien, parametre fra kommunikationsvidenskab og kommerciel markedsanalyse med i betragtning, sideløbende med konventionelle parametre, når man analyserer. Specielt fremhæver Tagg sociologien:

Indeed it should be stated at the outset that no analysis of musical discourse can be considered complete without consideration of social, psychological, visual, gestural, ritual, technical, historical, economic and linguistic aspects relevant to the genre, function, style, (re-) performance situation and listening attitude connected with the sound event being studied.
(Tagg, 1982:3 ???)

I stedet for blot at blive form-, metrik- og harmonikanalyseret, skal musikken altså sættes i kontekst med den analytiske perspektivering af det stof, der måtte være af interesse. Dermed bliver musik til et stykke kommunikation, hvormed der opstår en afsender/modtager-relation mellem de udøvende og lytterne. Med musik tager kommunikationen form i lyd, der skal give fælles referencer og affektiv respons. Eftersom populærmusik i et vist omfang er en kollektiv nydelseskunst, er musikken i stand til at videregive en affektiv indlevelse eller forståelse/oplevelse af et stykke musik blandt brugerne med et fælles kulturelt tilhørsforhold. Den gruppe mennesker, musikken ønsker at kommunikere med, skal med i overvejelserne om, hvordan et stykke musik skal behandles.